

به نام آراينده، مستي

سؤالات و پاسخ

فعاليتهاي درس ششم

جغرافياي ايران

درس ۶

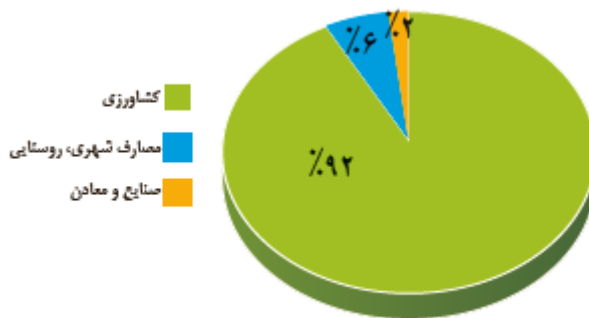
منابع آب ايران

تهيه کننده : زاهدین ساکی

سال تحصيلی : ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰

۱ - مصرف آب در ایران به ترتیب به کدام بخشها اختصاص یافته است؟

۹۲ درصد به بخش کشاورزی ۶ درصد مصارف شهر و روستایی و ۲ درصد نیز به صنایع اختصاص یافته است

شکل ۲- نمودار توزیع مصرف آب در ایران

۲ - اگر با رسم یک خط عمودی از تهران به بوشهر نقشه ایران را به دو قسمت کنیم در کدام قسمت بارش بیشتری داریم؟ علت را توضیح دهید.

در نیمه غربی، به دلیل ارتفاع بیشتر این قسمت و وجود ناهمواریهای متعدد و ورود توده هوای مرطوب از ریزشهای جوی بهتری برخوردار میشوند بارش بیشتر و منابع آب غنی تر داریم

۳ - منابع آب موجود در کشور ما از کجا تأمین می شوند؟

در فصول سرد سال، ریزش برف و باران به صورت جریان آب رودها، منابع آب کشور را تأمین میکند

و در فصل گرم آبهای فرورفته در زمین به صورت چشمه، چاه و قنات آب مورد نیاز ساکنان بخشهای مختلف را تأمین می نماید.

۴ - نیاکان ما برای تأمین آب در تمام فصول سال را ابداع کردند.

حفر قنات

۵ - ویژگیهای رودهای ایران را بنویسید.

- ❖ با توجه به بارش زمستان و پاییزه تا اوایل بهار ایران، با نزدیک شدن به پایان این دوره آبدی رودها بیشتر می شود.
- ❖ - از سمت غرب به شرق ایران مقدار آب رودها کمتر میشود.
- ❖ - رودهایی که از کوهستانهای بلند و برفگیر تغذیه میشوند دائمی هستند. اگر این رودها در نواحی مرطوب جریان یابند مقدار آب آنها بیشتر می شود.
- ❖ - رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی، تصادفی و اتفاقی و مقدار آب آنها در سالهای مختلف متفاوت است.

۶ - منظور از کانون آبگیر چیست؟

در مناطق کوهستانی، مکانهایی وجود دارد که آب بخشهایی از رودها را تأمین میکنند. به این مکانها کانون آبگیر میگویند.

۷ - کانون آبگیر دائمی را تعریف کنید

بیش از ۵۰۰ میلیمتر بارش سالیانه دارد. حداقل در هشت ماه از سال این بارش ها اتفاق می افتد.

۸ - کانونهای آبیگر فصلی را تعریف کنید؟

اگر کانون آبیگر در فصول سرد سال ذخیره برف خود را تا ابتدای ماههای گرم سال حفظ کنند بدون توجه به میزان بارش و زمان آن جزء کانونهای آبیگر فصلی به شما می آیند

۹ - کانون آبیگر اتفاقی به چه کانونهایی گفته می شوند؟

در کوهستانهای نزدیک به مناطق گرم و خشک، که گاهی بارشهای کوتاه و اتفاقی رخ میدهد نوعی کانون موقت شکل می گیرد که کانون آبیگر اتفاقی می گویند

۱۰ - منظور از حوضه آبریز چیست؟

به محدودهای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواریها، آبهای جاری را به سوی پایین ترین نقطه آن هدایت کند، گفته میشود.

۱۱ - حوضه های آبریز ایران به طور عمده به چند دسته تقسیم میشوند؟ آنها را تعریف کنید.

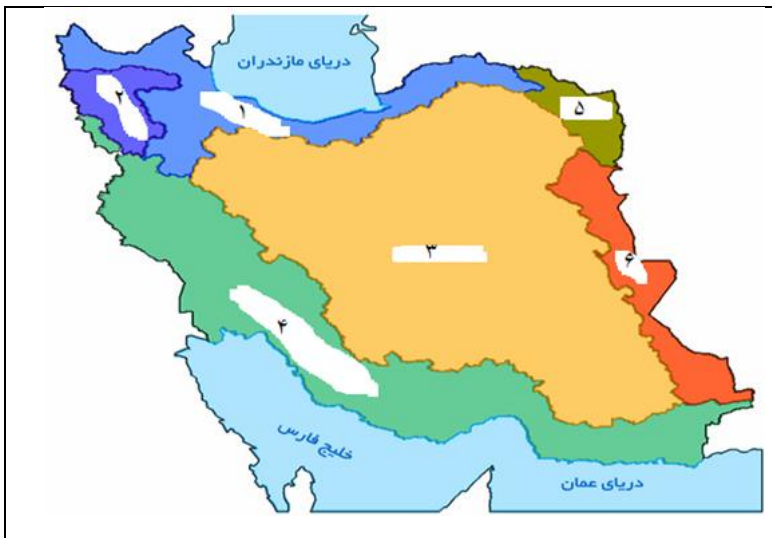
الف - حوضه های آبریز خارجی: که آب آنها به دریاهای اطراف کشور میریزد. اما در طول مسیر مورداستفاده قرار می گیرد.

ب - حوضه های آبریز داخلی: رودهایی که تمام آب آنها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه های داخلی می شود.

۱۲ - جدول را کامل کنید

حوضه های آبریز داخلی	حوضه های آبریز خارجی
مرکزی	خلیج فارس و دریای عمان
دریاچه ارومیه	دریای خزر
قره قوم	شرق

۱۳ - نام حوضه های آبریز را روی نقشه بنویسید

۱ - دریای خزر

۲ - دریاچه ارومیه

۳ - فلات مرکزی

۴ - خلیج فارس و دریای عمان

۵ - قره قوم

۶ - شرق

۱۴ - دریاهای شمال و جنوب ایران از این نظر که مارا بسیار اهمیت دارند.

به سایر نقاط جهان متصل میکنند

۱۵ - ایران چگونه از طریق دریاهای شمال و جنوب با سایر نقاط جهان ارتباط دارد؟

از طریق دریای عمان با اقیانوس هند در شمال دریای خزر از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه ارتباط پیدا کرده است.

۱۶ - گذشته زمین شناسی دریای خزر چگونه بوده است؟

- ❖ این دریاچه از بقایای دریای عظیم تتیس است .
- ❖ زمانی بخش بیشتر نیمکره شمالی را پوشانیده بود.
- ❖ از حدود ۶۰ میلیون سال پیش این دریا از بقیه آبهای قدیمی جدا ماند و به شکل بزرگترین دریاچه جهان در آمد.

۱۷ - نامهای دیگر دریای خزر را بنویسید

دریای مازندران، کاسپین، قزوین، گرگان، طبرستان، هیرکانی، و دریای دیلم اسامی دیگر و قدیمی آن هستند و به نام بین المللی کاسپین نامیده می شود

۱۸ - برخی ویژگیهای دریای خزر را نام ببرید.

- ❖ طول این دریا ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.
- ❖ مساحت آن با توجه به تغییرات سطح آب متفاوت است.
- ❖ سطح آب آن ۲۸ متر پایین تر از آبهای آزاد است

۱۹ - طولانیترین رودهایی که به خزر میریزند کدام اند

ولگا و اورال از شمال، سفید رود و هراز از جنوب اترک و گرگان از جنوب شرق و کورا و ارس از سمت جنوب غرب به آن می ریزند.

۲۰ - نام کشورهای همسایه دریای خزر را روی نقشه بنویسید

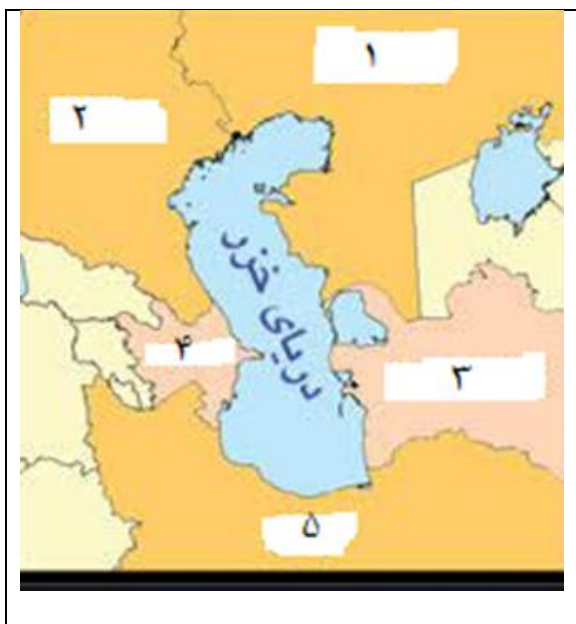
۱ - قزاقستان

۲ - روسیه

۳ - ترکمنستان

۴ - آذربایجان

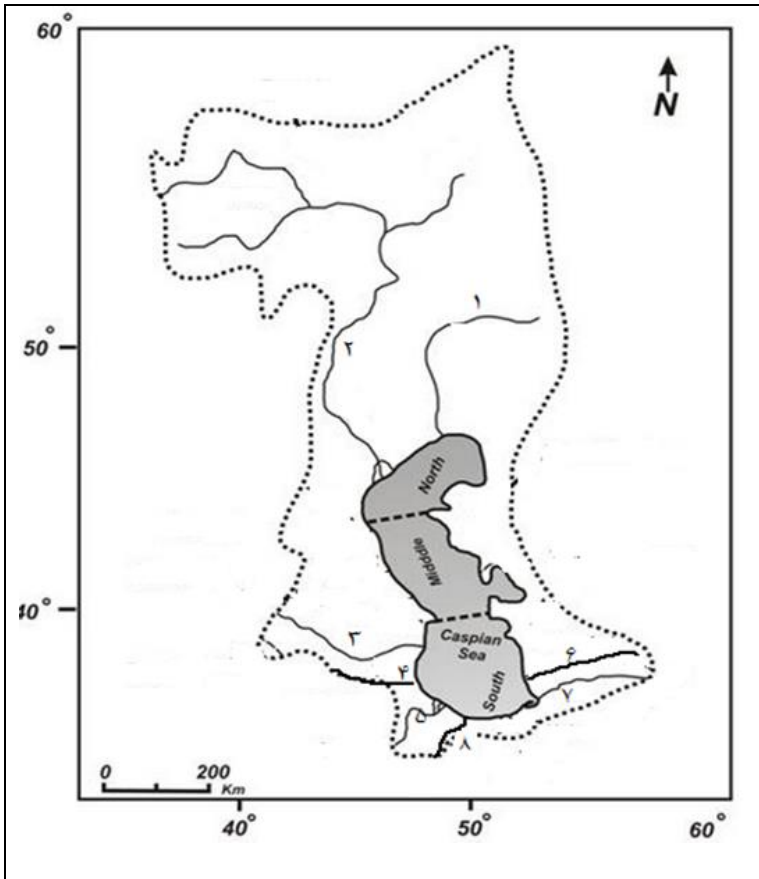
۵ - ایران

۲۱ - دریای خزر بنا به کدام دلایل از اهمیت زیادی برخوردار است؟

تجارت دریایی، بهره برداری از منابع نفت و گاز، ویژگیهای خاص محیط زیست، گردشگری، صید ماهیان خاویاردار از دلایل اهمیت این دریا هستند

۲۲ - نام رودهای مشخص شده روی نقشه را بنویسید

- ۱ - اورال
- ۲ - ولگا
- ۳ - کورا
- ۴ - ارس
- ۵ - سفید رود
- ۶ - اترک
- ۷ - گرگان
- ۸ - هراز

فعالیت ۴ صفحه ۵۲

۱- در تصویر و مطالب زیر چه نکته ای توجه شما را جلب می کند؟

به محیط زیست قابل توجه، ارزشمند و در حال تهدید و انقراض دریای خزر اشاره دارد

۲- به نظر شما چه راه هایی برای حفظ حیات وحش این دریا وجود دارد؟

آگاه کردن و فرهنگ سازی مردم برای حفظ حیات وحش، رعایت حفظ حریم زندگی این جانداران

۲۳ - عوامل تهدید کننده زندگی "فک خزری" کدام است؟

شکار برای پوست و گوشت - کمبود مکان استراحت - بیماریهای عفونی - تغییرات اقلیمی - گرفتار شدن در تورهای صیادی - آلایندههای شیمیایی

۲۴ - چگونگی ایجاد خلیج فارس را بنویسید.

پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره های زاگرس شمالی، خلیج هلالی شکل در جهت شرق به غرب به وجود آورده است که به آن خلیج فارس یا دریای پارس می گویند.

۲۵ - مهمترین رودهایی که به خلیج فارس میریزند را نام ببرید.

کارون، کرخه، دالکی و مند هستند. بخشی از کارون تنها رودخانه قابل کشتیرانی ایران است

۲۶ - به خلیج‌های کوچک سواحل خلیج فارس می‌گویند مثل

خور - خورموسی

۲۷ - مهمترین جزایر خلیج فارس را نام ببرید.

خارک، لاوان، کیش، فرور، تنب بزرگ و کوچک، ابوموسی و نیز بزرگترین آنها جزیره قشم است.

۲۸ - خلیج فارس بنا به کدام دلایل از اهمیت زیادی برخوردار است؟

تجارت دریایی، وجود منابع عظیم نفت و گاز در بستر آن، انواع ماهی و میگو، پرورش و صید مروارید، اتصال از طریق تنگه هرمز به دیگر نقاط جهان به عنوان یکی از مهمترین مکانهای نظامی جهان

۲۹ - کدام دریای ایران به آبهای آزاد جهان منتهی می‌شود؟

دریای عمان (مکران)

۳۰ - موقعیت جغرافیایی دریای عمان را بنویسید.

این دریا بخشی از آبهای اقیانوس هند است که با تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می‌شود.

۳۱ - کدام دلایل موجب شده اند امکان ساخت و توسعه بدون محدودیت بنادر در دریای عمان فراهم باشد؟

عمق این دریا گاهی تا ۲۰۰۰ متر هم می‌رسد که برای عبور کشتیهای نفت کش تجاری بسیار مناسب است. جنس ساحل، عمق بسیار خوب و عدم نیاز به استفاده از آبراه و کانالهای دریا نوردی وضعیت مناسبی را برای پهلوگیری کشتیهای اقیانوسی فراهم ساخته اند.

۳۲ - دریای عمان بنا به کدام دلایل اهمیت خاصی دارد؟

امکان دسترسی به همه آبهای آزاد جهان، حمل و نقل کالا و مسافر از طریق راههای دریایی، تأثیر بر زندگی مردم ساحل نشین و ایجاد مشاغل صیادی، پرورش ماهی و میگو موجب اهمیت آن شده اند.

۳۳ - منظور از آلودگی دریاها چیست؟

ورود مستقیم یا غیر مستقیم هرگونه ماده یا انرژی به محیط زیست دریایی است که به کاهش تولید و همچنین کاهش رشد و نمو جانداران منجر میشود و تأثیرات سوء بر سلامت و بهداشت آبزیان و انسان داشته باشد.

۳۴ - کدام دسته آلایندهها دریاهای ایران را تهدید مینماید.

- فاضلاب های شهری صنعتی و کشاورزی

- زباله های جامد مثل پلاستیک

- آلاینده های شیمیایی شامل مواد آلی، معدنی و رادیو اکتیو

- استخراج و حمل و نقل نفت

- ورود کود و سموم شیمیایی مصرف شده در اراضی کشاورزی توسط رودها

۳۵ - از نظر زمانی دریاچه ها به دو دسته و تقسیم بندی میشوند.

دائمی - فصلی

۳۶ - دریاچه های دائمی در چه مناطقی از ایران قرار دارند

اغلب دریاچه های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند که از نظر شرایط آب و هوایی جزء نواحی مرطوب و نیمه مرطوب کشور هستند

۳۷ - مهم ترین دریاچه های دائمی ایران را نام ببرید

: دریاچه ارومیه، زریبار (زریوار) غرب مریوان در استان کردستان، پریشان (فامور)، مهارلو (استان فارس) سبلان

۳۸ - آب دریاچه های فصلی در اثر چه عواملی در طول سال تغییر می کند؟

این دریاچه ها در فصول پر بارش وسعت بیشتری پیدا می کنند ولی در ماه های گرم و یا در سال های کم بارش به دلیل تبخیر آب آنها خشک شده یا به شکل باتلاق و شوره زار در می آیند

۳۹ - مهم ترین دریاچه های فصلی ایران را نام ببرید

دریاچه مسیله در قم، نیریز در فارس، هامون در سیستان و بلوچستان و جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان.

۴۰ - بزرگترین دریاچه داخلی ایران است.

دریاچه ارومیه

۴۱ - چرا دریاچه ارومیه به عنوان پارک ملی و ذخیره گاه زیست کره یونسکو معرفی شده است؟

به دلیل برخوردار بودن از ارزش های بی نظیر طبیعی و اکولوژیک

۴۲ - آب دریاچه ارومیه از کجا تأمین می شود

آب این دریاچه علاوه بر چشمه های کف و حاشیة آن، از طریق رودهای متعددی تأمین می شود.

۴۳ - مهمترین رودهایی که به دریاچه ارومیه میریزند را نام ببرید.

تلخه رود (آبی چای)، زرینه رود، سیمینه رود، باراندوز چای

۴۴ - دریاچه ارومیه به نامهای دیگر و نیز شناخته میشود.

چیچست - کبودان

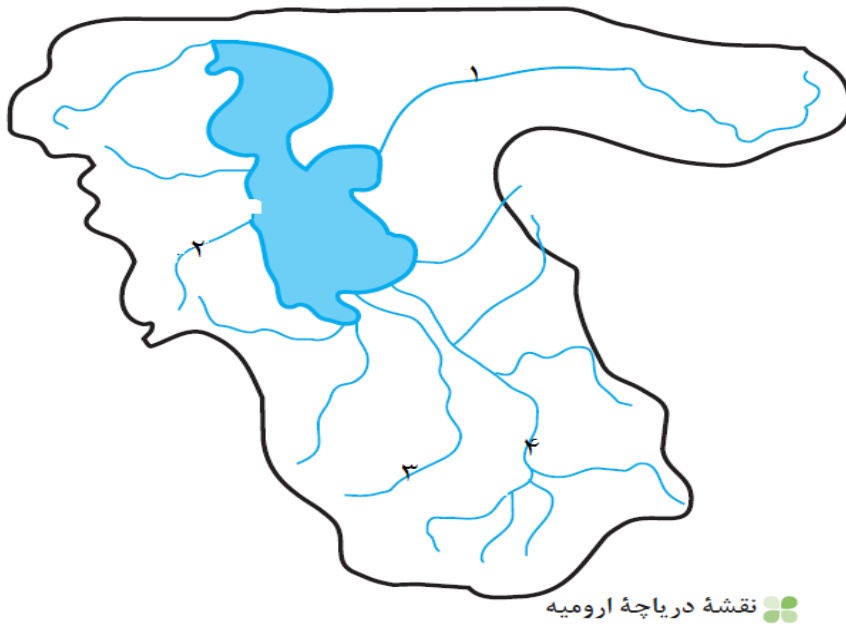
۴۵ - دلایل اهمیت دریاچه ارومیه کدامند؟

جزایر دریاچه که محل زیست انواع پرندگان مهاجر است، املاح و رسوبات حاشیه دریاچه برای درمان امراض پوستی مؤثر هستند و نیز نقش تعدیل آب و هوایی منطقه توسط دریاچه.

۴۶ - مهم ترین دلایل کاهش آب دریاچه ارومیه را بنویسید

- ❖ فقدان برنامه آمایش و مدیریت یکپارچه در کل حوضه آبریز دریاچه
- ❖ توسعه سطح زیرکشت و بهره برداری مفرط از آب
- ❖ افزایش جمعیت شهرها و روستاهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه و افزایش نیاز به آب
- ❖ تغییر اقلیم و پدیده خشکسالی
- ❖ تخریب مراتع و پوشش گیاهی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه
- ❖ احداث فزاینده سد بر روی رودخانه های حوضه آبریز دریاچه

۴۷ - نام رودهای مهم حوضه دریاچه ارومیه که روی نقشه مشخص شده را بنویسید

۱ - تلخه رود (آجی چای) ۲ - باراندوز چای ۳ - سیمینه رود ۴ - زرینه رود

موفق باشید

